

Jørgen Audenaert, factory marketing manager John Deere fabriek Horst:

“We zijn op de verkeerde weg”

Het huidige gewasbeschermingsbeleid is teveel gericht op emissiebeperking en draagt onvoldoende bij aan het zo vurig gewenste effect: minder gewasbeschermingsmiddelen in het oppervlaktewater.

Dat is althans de mening van Jørgen Audenaert. De spuitmachine-specialist, in dienst van fabrikant John Deere, ziet meer heil in een betere benutting van de gewasbeschermingsmiddelen. En daar kan de techniek, maar ook onderzoek en regelgeving meer aan bijdragen dan nu het geval is.

Tekst en foto: Gertjan Zevenbergen

Zijn we wel op de juiste weg door ons alleen op het beperken van drift toe te leggen? Op vergaderingen van machinebouwers, leveranciers en akkerbouwers zijn de discussies over die vraag niet van de lucht. De vraag stellen is het antwoord kennen. Dat meent Jørgen Audenaert tenminste. De 37-jarige Audenaert is volgens zijn visitekaartje factory marketing manager van de John Deere spuitmachinefabriek in Horst. Of, in gewoon Nederlands, hij is het gezicht van de fabriek in het Limburgse plaatsje. Volgens Audenaert heeft het wel degelijk zin om drift aan de randen van het perceel fors terug te dringen om zo te voorkomen dat er bestrijdingsmiddelen in het oppervlaktewater terecht komen. “Maar je kunt veel meer milieuwinst halen door op het hele perceel minder middel te gebruiken. Slechts tien procent van de totale hoeveelheid bestrijdingsmiddelen die je in het oppervlaktewater terugvindt, komt daar door drift in

terecht. De rest van de bestrijdingsmiddelen komt in het oppervlaktewater terecht door verdamping, uit- en afspoeling en het vullen en het reinigen van de spuit.”

Driftbeperking draagt volgens u dus onvoldoende bij aan een duurzame gewasbescherming met een lager middelengebruik. U meent zelfs dat het huidige beleid op den duur tot een hoger middelengebruik kan leiden. Hoezo?

“In het huidige beleid is nagenoeg geen stimulans ingebouwd om door effectiever te spuiten een maximaal effect te bereiken. We dringen drift met 90 procent terug maar lopen tegelijkertijd het risico het bestrijdings-effect fors te verminderen door bepaalde drift-reducerende doppen te gebruiken. Dat is vooral het geval bij bespuitingen waar een hoge bedekkingsgraad nodig is zoals bij de onkruidbestrijding in bieten met het LDS-systeem of het spuiten van contactfungiciden in uien. Doordat de druppels uit een 90 procent driftarme dop erg grof zijn is de bedekking 30 tot 50 procent lager. Een middel met grove druppels hecht zich moeilijk op kleine onkruiden, aan de onderzijde van het blad of op verticale stengels. De bedekkingsgraad is voor deze middelen te laag voor een optimale werking. Als akkerbouwer kun je dat iets corrigeren door ofwel de dosering te verhogen of vaker te spuiten. Dan verbruik je dus meer middel dan nodig is.”

Er zijn toch al oplossingen waardoor je zonder al te veel werk buiten de 14 meter strook langs oppervlaktewater toch met een fijner, effectiever druppelspectrum kunt spuiten?

“Met één driftarme venturidop is dat nauwelijks mogelijk. Venturidoppen met 90 procent driftreductie moeten langs de sloot gebruikt worden met een druk van meestal 1 tot 2 bar, waardoor druppels in de klasse extreem grof ontstaan. Door buiten de spuitvrije zone sneller te gaan rijden, bijvoorbeeld van 5 naar 8 kilometer per uur en de spuitdruk van 2 naar 5 bar te verhogen zou een iets betere bedekking ontstaan. De druppels worden dan misschien gewoon zeer grof of grof maar nooit middelgrof, laat staan fijn. Dergelijke variaties in spuitkwaliteit zijn alleen praktisch moge-

lijk als je doppen kunt wisselen vanuit de cabine of met lucht-vloeistofdoppen spuit. In dat geval heb je een grove druppel langs de rand van het perceel en een fijne in het midden.”

Wat moet er dan veranderen om het effect van een bespuiting te verbeteren?

“Spuittechnieken zoals de verschillende dop-types, lucht-vloeistofdoppen, luchtondersteuning, en afgeschermd spuiten zouden niet alleen ingedeeld moeten worden in een drift-reductieklasse, maar ook in verbruiksklassen. Spuitmiddelen zouden toegepast moeten kunnen worden met een standaarddosering van 100 procent, een verlaagde dosering van bijvoorbeeld 90 procent en minimale dosering van bijvoorbeeld 75 procent of nog minder afhankelijk van de verbruiksklasse.

Spuittechnieken zouden ook in verbruiksklassen ingedeeld moeten worden.

De spuitmiddelfabrikant kan dan aangeven welke bedekkingspercentage noodzakelijk is voor de verschillende doseringstrappen. Onderzoeksinstituten kunnen vervolgens bepalen welke bedekking met de verschillende spuittechnieken mogelijk is. Dat geeft de telers veel meer handvatten bij het gebruik van een bepaalde driftarme technieken dan nu het geval is en de sector zou nog effectiever gebruik maken van de gewasbeschermingsmiddelen. Daar is het milieu en de teler bij gebaat. Daarom kan een dergelijke classificering, in tegenstelling tot het huidige beleid, op een veel groter draagvlak rekenen.”

Gewasbeschermingsmiddelenfabrikanten waarschuwen vaak voor het gebruik van een lagere

dosering met de angst voor resistentie zoals je al bij fungiciden in graan al ziet.

“Als je minder middel gebruikt zonder aanpassing van de spuittechniek is dat het geval. Maar als je de juiste techniek gebruikt die voor een betere bedekking zorgt moet dat geen probleem zijn, omdat er dan per saldo evenveel middel op het gewas komt als met een hogere dosering en lagere bedekkingsgraad.”

Dat klinkt heel eenvoudig maar is het niet.

“Ik ontken niet dat het moeilijk is. In Duitsland wordt ondertussen hard nagedacht over het invoeren van verbruiksklassen. Weliswaar op een ander niveau – ze willen de tunnelspuit of de sensorspuit voor de fruitteelt in een andere verbruiksklasse indelen door bewezen middelenbesparingen – maar het is een begin. Er is nog veel onderzoek nodig over de invloed van techniek op middelengebruik. Zo heeft ook de spuithoek veel invloed op de bedekking en indringing. En wat dacht je van de restvloeistoffen? Je kunt een machine nog zo perfect leegspuiten, er blijft altijd 30 tot 40 liter restvloeistof in de machine achter. Je zou het gebruik van circulatiesystemen dus moeten ondersteunen of stimuleren. Dat heeft meer effect dan een driftarme dop alleen. Om maar niet te spreken over plaats-specifiek spuiten. Daarmee kan uiteindelijk tot 80 procent bespaard worden. De overheid is nu aan zet.”

Hoe zijn die technieken te bevorderen? De overheid zal geen subsidies verstrekken op de aanschaf van nieuwe spuitmachine. En wat is het alternatief? Verplicht investeren in dure technieken?

“De teler moet nu zelf beslissen of hij het risico neemt om met een lage dosering te spuiten als hij over een bepaalde techniek beschikt. Beleid zou onderzoek en ontwikkeling moeten stimuleren die de mogelijkheden van effectiever spuiten duidelijk maakt. Het is beter om daar nu over na te denken en een goede discussie te starten dan af te wachten. Straks vinden we ondanks alle driftbeperkende maatregelen nog steeds te veel gewasbeschermingsmiddelen in het water terug, met alle strengere maatregelen van dien.” ■